

1. Algemene gegevens

Onderwerp/titel:	Startnotitie uitgangspunten Warmteprogramma 2026-2035
Portefeuillehouder:	Barbara Boudewijnse
Datum:	12 augustus 2025

2. Aanleiding

Aanleiding	Gemeente Gooise Meren staat voor de opgave om de warmtetransitie vorm te geven, in lijn met de nationale klimaatdoelstellingen. De eerste formele stap hierin was het opstellen van de Transitievisie Warmte (TVW) in 2021 (vastgesteld in 2022). De TVW beschrijft op hoofdlijnen en op basis van de toen beschikbare data hoe en wanneer wijken en buurten aardgasvrij kunnen worden. Deze visie gaf de afgelopen jaren richting aan het gemeentelijk beleid maar vraagt nu, op basis van nieuwe inzichten en recente ontwikkelingen, om actualisatie en verdieping. Op het gebied van collectieve warmte en de energiewetgeving is veel veranderd in de afgelopen jaren en ook de technische en economische ontwikkelingen hebben tot veranderingen van het speelveld geleid. Netcongestie en geopolitieke verhoudingen hebben veel meer invloed dan in 2022 voorzien kon worden. Daarom is er dringend behoefte aan een update van het gemeentelijke beleid in de warmtetransitie. Tegelijkertijd verplicht de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw), die begin 2026 in werking treedt, gemeenten om elke vijf jaar een Warmteprogramma vast te stellen. Het warmteprogramma concretiseert de visie en de aanpak die is beschreven in de TVW, en maakt de prioritering en de planning concreter voor een periode van tien jaar (2026-2035). Het Warmteprogramma is een verplicht programma onder de Omgevingswet en krijgt daarom een formele status als onderdeel van de Omgevingsvisie en is richtinggevend voor het Omgevingsplan. Deze startnotitie beschrijft de uitgangspunten en het proces voor het uitwerken van het (wettelijk verplichte) Warmteprogramma voor Gooise Meren. Het Warmteprogramma moet eind 2026 zijn vastgesteld.
Achterliggend/	Het warmteprogramma is, zoals aangegeven, een

aangrenzend beleid	concretisering van de TVW. De warmtetransitie maakt onderdeel uit van de bredere opgave in het kader van de energietransitie en het beleid dat de gemeente daarop voert (beleidsnota Energietransitie, vastgesteld in 2025). In 2025 is bovendien het overkoepelende duurzaamheidskader Gooise Meren vastgesteld, waar dit beleid onderdeel van uitmaakt. Deze startnotitie behandelt de volgende elementen: • Welke onderdelen en welke thema's in het Warmteprogramma worden uitgewerkt; • Hoe het proces voor het opstellen van het Warmteprogramma er globaal uit ziet; • Welke rol college en raad hebben bij de besluitvorming; • Welk extern onderzoek nodig is en welke kosten hiervoor gemaakt moeten worden.
---------------------------	---

3. Maatschappelijk effect en resultaat

Maatschappelijk effect (doel)	<i>Gemeente Gooise Meren onderschrijft de landelijke klimaatdoelstellingen om in 2050 volledig duurzaam, energieneutraal en circulair zijn. (...) We maken keuzes waarbij wij als gemeente het hoogste klimaat- en/of milieurendement kunnen realiseren, gegeven de beperkte middelen. (...) We geven uitvoering aan de vastgestelde Transitievisie Warmte en aan onze ambities in het kader van de Regionale Energiestrategie (RES).</i> Het maatschappelijk effect van het Warmteprogramma is een zo gestroomlijnd mogelijke overgang naar een gasloze gemeente. Ook biedt het Warmteprogramma inwoners, beleidsmakers en andere betrokkenen een duidelijk perspectief voor de warmtetransitie.
Resultaat	Met de TVW is in 2022 al een flinke stap gezet in het ontwikkelen van gemeentelijk beleid op het gebied van duurzame warmte en aardgasvrij verwarmen. Dit vraagt nu om verdere concretisering. In het Warmteprogramma beschrijft gemeente Gooise Meren haar visie op de warmtetransitie, maakt deze verder concreet in de vorm van een aantal richtinggevende kaders. Ook wordt invulling gegeven aan de regierol van de gemeente. Daarnaast bevat het Warmteprogramma een aantal beleidsuitgangspunten voor maatregelen die de gemeente op basis van de nieuwe wetgeving de komende jaren moet nemen.

Voor de TVW zijn in 2021 tijdens sessies met bewoners en stakeholders vijf uitgangspunten voor de warmtetransitie geformuleerd: duurzaam, haalbaar, betaalbaar, betrouwbaar en zo mogelijk collectief. Daarnaast bevatte de TVW een eerste prioritering van buurten, op basis van gezamenlijk vastgestelde criteria. Al deze uitgangspunten zijn ook in het Warmteprogramma leidend. Ze vragen inmiddels echter wel om nadere uitwerking, concretisering en prioritering. Dit wordt in het Warmteprogramma verder uitgewerkt in de volgende inhoudelijke onderdelen:

1. **Evaluatie van de TVW** (Evaluatie, aanscherping en concretisering van uitgangspunten)
2. **Wijkclustering en prioritering** (De oorspronkelijke 56 CBS-buurten worden verdeeld in 20 buurtclusters en er komt een voorlopige prioritering van deze clusters)
3. **Herverkenning warmtebronnen** (Door het grotendeels wegvallen van duurzaam gas en de urgentie van netcongestie is een nadere verkenning van warmtebronnen noodzakelijk.)
4. **Visie op gemeentelijke rol bij collectieve warmte** (Uitwerking van governance, kavelstrategie en aanwijsbevoegdheid.)
5. **Buurten zonder collectieve warmteoplossing** (Haalbaarheid van een collectieve voorziening voor gebieden die zijn aangewezen op individuele oplossingen.)
6. **Niet-wijkgebonden verduurzaming** (Regisseren van ontwikkelingen bij particuliere bezitters, VVE's en corporaties.)
7. **Warmte in het energiesysteem van de toekomst** (Slimme warmte-oplossingen brengen flexibiliteit in het energiesysteem als geheel.)
8. **Bewoners als eerste stakeholder** (De betekenis van vroegtijdige participatie in de warmtetransitie, zie hieronder bij de participatie-aanpak.)
9. **Overige stakeholders in de Warmtetransitie** (Waar mogelijk trekken we gezamenlijk op.)
10. **Financiering van de warmtetransitie** (Een visie op proportionele inzet van financiële middelen.)

De inhoudelijke onderdelen van het Warmteprogramma worden uitgebreider beschreven in **Bijlage 1: Uitgangspunten voor de uitwerking van het Warmteprogramma.**

	Het Warmteprogramma is concreter dan de TVW in 2022 kon zijn. Dat neemt niet weg dat ook in het Warmteprogramma veel nog onzeker is en dat de uiteindelijke plannen sterk afhankelijk zijn van de inbreng van bewoners.
--	---

4. Aanpak

Proces	Het Warmteprogramma moet uiterlijk eind 2026 worden vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders. Dit vraagt om een strak en zorgvuldig proces met enkele inhoudelijke stappen en een helder besluitvormingsproces, waarbij alle stakeholders en desgewenst ook vertegenwoordigingen van bewoners input kunnen leveren. Het opstellen van het Warmteprogramma vergt uitwerking van de onderwerpen die hierboven bij punt 3 zijn genoemd. De gemeente is zelf verantwoordelijk voor het opstellen van het Warmteprogramma. Voor enkele thema's (met name 2, 3, 4 en 5) is extern onderzoek en advies noodzakelijk voor een solide onderbouwing. De geschatte kosten hiervan worden hieronder weergegeven bij paragraaf 5. Gedurende het proces worden de relevante beleidsafdelingen binnen de gemeente betrokken, zoals duurzaamheid (waaronder de beleidsvelden biodiversiteit, groen, stedelijk water, circulaire economie), ruimtelijke ordening, juridische zaken, financiën en communicatie. Ook is het Warmteprogramma van belang voor de Omgevingsvisie. Het Servicepunt Duurzame Energie (SPDE) van de provincie Noord-Holland adviseert gemeente Gooise Meren en de andere regiogemeenten bij het maken van de juiste analyses voor het Warmteprogramma. Via het SPDE heeft de gemeente toegang tot expertise op het gebied van governance, financiering en juridische uitwerking. De bestuurlijke besluitvorming door het college van B&W wordt inhoudelijk goed voorbereid en afgestemd. Het concept-Warmteprogramma wordt conform de procedure zes weken ter inzage gelegd voor het publiek. Deze aanpak draagt ertoe bij dat het programma zowel inhoudelijk gedragen als bestuurlijk haalbaar is. We hanteren voor het Warmteprogramma de volgende planning:
---------------	--

	Q3 2025	Behandeling van de Startnotitie Warmteprogramma in het college
	Q3/Q4 2025	Thema-uur raad om te informeren over het warmteprogramma
	Q3/4 2025	Behandeling en vaststelling van de startnotitie Warmteprogramma door de gemeenteraad
	Q2/3 2026	Vaststellen in het college van het concept-Warmteprogramma, inclusief besluiten over governance, kavelstrategie, aanwijsbevoegdheid, participatie-aanpak en facilitering van gebieden zonder collectieve oplossing
	Q3 2026	Terinzagelegging (verplicht) van het concept-Warmteprogramma. De raad wordt geïnformeerd door middel van een raadsmededeling.
	Q4 2026	Vaststellen in het college van het definitieve Warmteprogramma 2026-2035 (inclusief nota van wijziging op basis van ingebrachte zienswijzen). De raad wordt geïnformeerd door middel van een raadsmededeling.
De portefeuillehouder Duurzaamheid is bestuurlijk opdrachtgever voor het Warmteprogramma. Ambtelijk opdrachtgever is de manager M&O. De beleidsadviseur warmtetransitie is verantwoordelijk voor de coördinatie en de voortgang. Procesmatige ondersteuning wordt geboden door SPDE. Betrokkenheid gemeenteraad De vaststelling van het warmteprogramma is een collegebevoegdheid. Hoewel de gemeenteraad formeel geen besluitvormende rol heeft in het vaststellen van het Warmteprogramma, is de betrokkenheid van de raad van groot belang voor het borgen van politiek-bestuurlijke continuïteit. De raad wordt, nadat deze startnotitie is vastgesteld, door middel van raadsmededelingen periodiek op de hoogte gehouden van de voortgang van het Warmteprogramma.		
Communicatie en participatie	Bij de ontwikkeling van het Warmteprogramma worden individuele bewoners geïnformeerd op het niveau van meeweten. Omdat het Warmteprogramma voor bewoners nog algemeen en beleidsmatig is, lijkt verdergaande participatie niet in proportie en mogelijk verwarrend. Bewoners worden in deze fase vertegenwoordigd door bijvoorbeeld de energiecoöperatie, bewonersplatforms, buurtverenigingen, welzijnswerkers, huurdersverenigingen etc.	

	In het Warmteprogramma wordt ook een participatiestrategie uitgewerkt, waarin bewoners per buurtcluster al vóórdat er opties onderzocht en plannen gemaakt worden, worden uitgenodigd om, gefaciliteerd door de gemeente, tot gezamenlijk gedragen vragen en oplossing te komen. De komende jaren worden de plannen per buurtcluster uitgewerkt in zogeheten 'wijkuitvoeringsplannen' (WUP). Bij het opstellen van uitvoeringsplannen per buurtcluster worden bewoners vanaf het begin betrokken op het niveau van raadplegen, adviseren en coproduceren. Dit participatieproces bij de uitwerking per buurtcluster is belangrijk omdat bij de warmtetransitie de betrokkenheid van bewoners per definitie groot is, want het gaat om veranderingen in hun privédomein.
Overige	Afhankelijk van de uitwerking kan een milieu-effectrapportage (Mer) verplicht zijn voor het Warmteprogramma. De Mer brengt extra kosten met zich mee en kan voor vertraging zorgen. Op dit moment onderzoekt het Nationaal Programma Lokale Warmtevoorziening van de Rijksoverheid in hoeverre de Mer-procedure gestandaardiseerd kan worden. Duidelijkheid hierover is te verwachten in de eerste helft van 2026.

5. Financiën

Financiën	De externe kosten van onderzoeken in het kader van het Warmteprogramma worden als volgt ingeschat.												
	<table> <tr> <th>Te realiseren onderdelen</th><th>Totale kosten 2025 en 2026 (vóór bezuinigingen)</th></tr> <tr> <td>2. Onderbouwing buurtclustering, analyse energieprofiel per cluster, voorlopige oplossingsrichting en prioritering</td><td>€ 25.000</td></tr> <tr> <td>3a. Herverkenning warmtebronnen (centraal en decentraal)</td><td>€ 25.000</td></tr> <tr> <td>3b. Bodemenergieplan en potentieelstudie</td><td>€ 45.000</td></tr> <tr> <td>4. Ondersteuning inrichten governance (inclusief kavelstrategie en aanwijsbevoegdheid)</td><td>€ 40.000</td></tr> <tr> <td>5. Onderzoek haalbaarheid collectieve voorziening voor wijken zonder collectieve infrastructuur</td><td>€ 45.000</td></tr> </table>	Te realiseren onderdelen	Totale kosten 2025 en 2026 (vóór bezuinigingen)	2. Onderbouwing buurtclustering, analyse energieprofiel per cluster, voorlopige oplossingsrichting en prioritering	€ 25.000	3a. Herverkenning warmtebronnen (centraal en decentraal)	€ 25.000	3b. Bodemenergieplan en potentieelstudie	€ 45.000	4. Ondersteuning inrichten governance (inclusief kavelstrategie en aanwijsbevoegdheid)	€ 40.000	5. Onderzoek haalbaarheid collectieve voorziening voor wijken zonder collectieve infrastructuur	€ 45.000
Te realiseren onderdelen	Totale kosten 2025 en 2026 (vóór bezuinigingen)												
2. Onderbouwing buurtclustering, analyse energieprofiel per cluster, voorlopige oplossingsrichting en prioritering	€ 25.000												
3a. Herverkenning warmtebronnen (centraal en decentraal)	€ 25.000												
3b. Bodemenergieplan en potentieelstudie	€ 45.000												
4. Ondersteuning inrichten governance (inclusief kavelstrategie en aanwijsbevoegdheid)	€ 40.000												
5. Onderzoek haalbaarheid collectieve voorziening voor wijken zonder collectieve infrastructuur	€ 45.000												
	NB1: De genoemde kosten zijn in overeenstemming met de begroting van 2025 en 2026 (vóór												

	bezuinigingen 2026) en vergen dus geen besluit op extra middelen. Een uitzondering hierop zijn de kosten voor een eventuele Mer. Het Warmteprogramma is mogelijk Mer-plichtig. De kosten voor een plan-Mer (ca. € 70.000) zijn niet in dit overzicht opgenomen. Zodra duidelijkheid is over de al dan niet verplichte plan-Mer (naar verwachting in de eerste helft van 2026) worden college en raad hierover geïnformeerd. • NB 2: de hier genoemde kosten zijn externe kosten voor ingehuurde kennis en capaciteit. De eigen personele inzet wordt grotendeels gedekt vanuit de CDOKE-middelen. • NB 3: Dit overzicht laat niet de kosten zien voor uitvoering van het Warmteprogramma. De uitvoeringskosten worden geraamd in het Warmteprogramma.
--	---

6. Monitoring en evaluatie

Metten bereiken doelen	Doel: eind 2026 is het Warmteprogramma vastgesteld. Het Warmteprogramma wordt vervolgens elke vijf jaar geëvalueerd. Voor de hand liggende indicatoren zijn het aantal opgestelde Wijkuitvoeringsplannen (in relatie tot de planning en het einddoel: aardgasvrij in 2050) en het aantal huishoudens dat aardgasvrij of aardgasvrij-ready is.
-------------------------------	--

Bijlage 1: Uitgangspunten voor de uitwerking van het Warmteprogramma